

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Știința istoriei și responsabilitatea istoricului

Acad.prof. Ștefan ȘTEFĂNESCU

Știința întrușchipează prin excelență potențialul de creație al omenirii, este expresia lui concentrată și factorul dinamizator al celor mai variate procese de muncă, de producție, de acțiune umană în general.

Istoria, ca știință despre dezvoltarea oamenilor în manifestările lor ca ființe sociale, caută, prin studiul trecutului, să explice prezentul societății omenestii și să contribuie la crearea conștientă a viitorului.

Interesul pentru istorie definește gradul de cultură și de civilizație a unui popor, angajarea lui în rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității.

Alături de limba maternă, istoria joacă un rol însemnat în educarea permanentă, care formează și întreține calitatea de om-cetățean.

Considerată în generalitatea ei, istoria pune pe primul plan al scenei lumii interdependența tuturor națiunilor, ceea ce fiecare țară a primit de la altele și ceea ce a dat, sentimentul solidarității internaționale. În *Cuvântarea de intrare la Academia Română*, din 17 mai 1911, N. Iorga – care ocupă în unismul modern un loc de excepție – arăta: „Viața unui popor e neconținut amestecată cu viețile celorlalte, fiind în funcțiune de

dânsele și înrăurind neconținut viața acestora.

Fiecare nație e o energie, având izvoarele și împrejurările ei deosebite, caracterul și misiunea ei specifică. Dar nici una din aceste noi energii nu se poate izola absolut pentru studiu și nu trebuie să fie izolată pentru aceasta”¹.

Nu există civilizații, care să se fi dezvoltat rupte de civilizații contemporane lor sau care să nu fie debitoare unor forme preexistente. Împrumuturile sau sintezele au loc mai ales între popoarele vecine, dar și între marile unități de civilizație existente concomitent sau care se succed.

Este datoria istoricului, demn de acest nume, să sublinieze toate aceste legături și întrepătrunderi, menite să illustreze efortul comun al umanității spre progres.

În dubla sa calitate de om de știință, care în investigațiile lui caută adevărul – prima lege a istoriei – și de educator, transmițător al adevărului, istoricul este obligat să facă din adevăr forța generatoare a sentimentelor reale de patriotism și de încredere în forța unită a popoarelor. Se cere istoricului să arate că popoarele sunt produsul trecutului lor, al tradițiilor, al experiențelor de viață și să sublinieze, totodată, factorii care au unit în decursul veacurilor popoarele.

A adapta formele educației prin istorie la lumea contemporană înseamnă, de fapt, a cultiva prin învățământul istoriei, o dată cu iubirea de patrie, respectul față de celelalte popoare, solidaritatea cu forțele înaintate, democratice din întreaga lume, înseamnă, în același timp, a condamna aventurile războinice care au costat umanitatea mari sacrificii.

Legăturile științei istorice cu viața practică și sarcinile epocii prezente, cu idealurile acesteia, fac din ea, prin urmare, o știință a acțiunii, deși prin obiectul ei știința istorică explorează trecutul. „Să scriem și să predăm – arăta N. Iorga – ceea ce trebuie, lucrurile de care societatea are nevoie și în sensul pe care societatea îl pretinde, ca să ne audă și să ne asculte... Pulsul preocupărilor noastre să bată în ritmul, fie și înfrigorat, al timpului. Orice subiect am trata... să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i storcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei... Să pornim de la societatea contemporană și să revenim la dânsa”².

(Continuare în pag. 2)

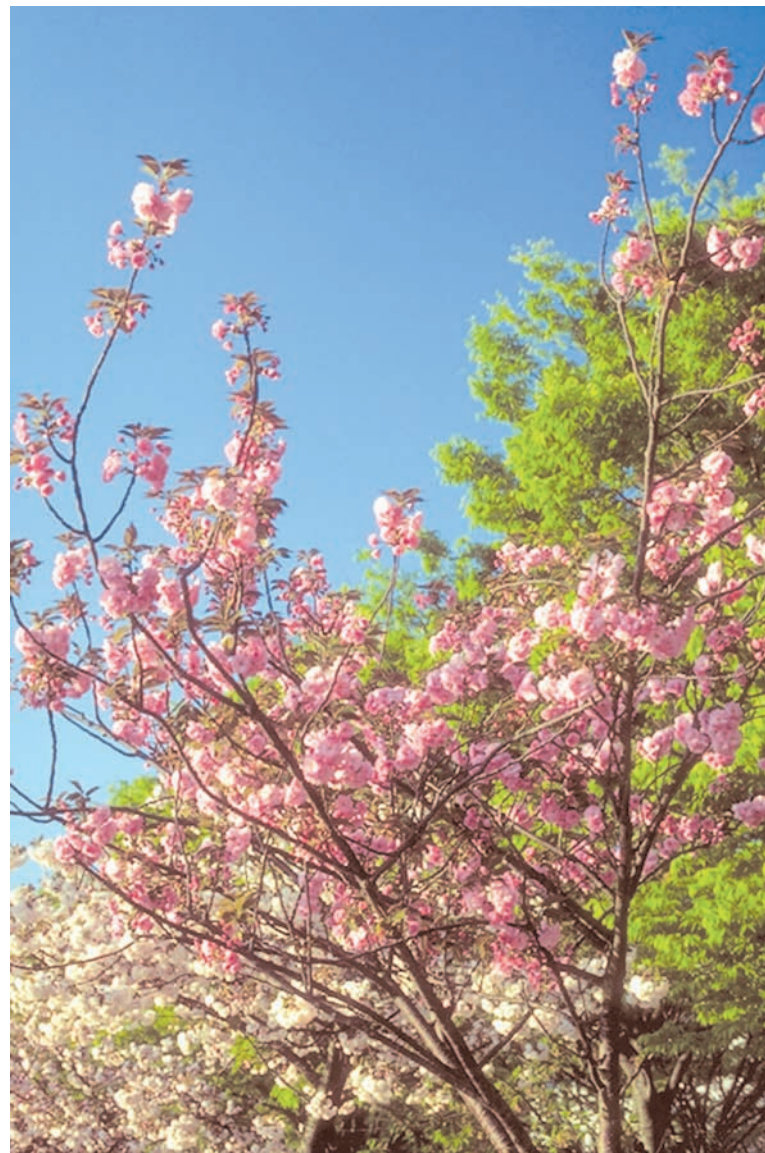
SOARE ÎN MAI

Nichita Stănescu

Atâția arbori tineri înmuguriți în lume cu tine laolalt-au crescut din Mai în Mai. Cânt mâinile acelea ce i-au sădit anume și soarele pe care făptura mi-o creștai.

... Și-atâția oameni simpli, priviri catifeline cu tine laolaltă își urcă-n soare. Știu: e primăvara noastră.

O, suflete, în tine meandre de lumină își sună unda viu.

Europa, încotro?

Prof.univ.dr. Constantin VLAD

Era în anii '70 ai secolului 20. Un ziarist îl întreba pe Henry Kissinger, pe atunci secretar de stat al SUA, de ce Washington-ul nu consulta Uniunea Europeană în marile probleme ale politicii mondiale. Răspunsul dat era scurt și cuprinzător, mustind de ironie: „Nu-i cunosc numărul de telefon!”

În prezent, nimeni dintre marii politici și diplomației americane n-ar mai formula un astfel de răspuns. Uniunea Europeană este unul dintre cele trei mari centre de putere din lume, alături de Statele Unite și Japonia. Potrivit statisticilor Băncii Mondiale, începând cu anul 1988, PIB-ul cumulat al statelor membre ale UE îl depășește pe cel al SUA. Față de cele 126 milioane de japonezi, 270 milioane de americani, țările din Uniunea Europeană numără 376 milioane de locuitori; și, desigur,

nu este vorba despre o noțiune abstractă de „populație”, ci de 376 milioane de producători, consumatori, plătitori de taxe și impozite etc. Uniunea Europeană este, de departe, cea mai avansată formă de integrare pe care o cunoaște contemporaneitatea. Dacă NAFTA (având în componență SUA, Canada și Mexicul), Forumul cooperării în Asia-Pacific ș.a. nu depășesc statutul unor zone de liber schimb, de uniuni vamale etc., Uniunea Europeană a realizat deja o piață unică, în care se desfășoară cele patru libertăți definite prin Tratatul de la Roma (1957), anume libertatea de circulație a bunurilor, cea de circulație a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. Alături de uniunea economică, prin introducerea Euro se creează o uniune monetară, act profund politic pentru că moneda

unică are în spatele ei economia, precum și voința, puterea care o garantează. Devine deja un fapt politic extern și de securitate comună, se întreprind primii pași în direcția constituirii unei „Europe a apărării”. Organismele de conducere ale Uniunii: Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul Miniștrilor, Comisia Europeană, potrivit tratatelor existente, iau decizii, reprezintă și angajează atât Uniunea, cât și statele membre. Un amplu și cuprinzător corpus de reglementări juridice: faimosul *aquis* comunitar se constituie într-o adevărată legislație proprie, valabilă în mod egal în cazul Uniunii, al structurilor de conducere comunitare, cât și în cel al statelor membre. Se concretizează astfel un transfer de suveranitate semnificativ deja efectuat de la statele membre la organismele comunitare.

(Continuare în pag. 7)

Octavian Goga

120 de ani de la naștere

Prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
Pagina 5

Primim de la New-York

Dimensiunea ascunsă în opera lui Brâncuși

Șerban C. Andronescu

Pagina 4

Știința istoriei și responsabilitatea istoricului

(Urmare din pagina 1)

În concepția lui N. Iorga, istoricul este purtătorul mesajelor generațiilor trecute și expresia aspirațiilor celor prezente. El este cel care are posibilitatea să pătrundă esența organizărilor sociale, să înțeleagă mersul și legitatea socială, liniile intime ale dezvoltării. Valoarea istoricului este dată de mesajul pe care-l lasă în scris generațiilor viitoare și care exprimă capacitatea lui de a se adresa conștiinței umane, individuale și sociale. „Fără o facultate de comprehensiune largă și tolerantă, nu poate exista istoric vrednic de acest nume și, deci, spiritele înguste, oricât de puternice ar fi ele, nu sunt potrivite niciodată pentru studiu de această natură”³.

Cartea de istorie, înnoită permanent ca informație și metodă, trebuie să fie o călăuză, menită să dezvolte în rândul cititorilor încrederea în viitor, să releve solidaritatea umană în evoluția societății. Aceasta, constituind obiectul principal de studiu al istoricului, devine, în ultimă instanță, criticul cel mai competent al operei istorice.

Prețuirea valențelor formative ale istoriei, disciplină cu excepționale resurse educaționale, conceperea istoriei ca o componentă a existenței actuale explică ampla ei solicitare în opera de edificare a unei noi ordini economice și politice europene și mondiale. Cu un înalt simț al responsabilității față de națiunea lor și față de umanitate în întregul ei, istoricii sunt chemați să pună la îndemâna contemporanilor lor învățături culese din vastul câmp al trecutului studiabil, căutând să facă din istorie „cartea vieții”.

Istoricii români de azi, în spiritul unei valoroase tradiții, caută prin lucrările lor să sublinieze ceea ce apropie poporul român de alte popoare, în primul rând de popoarele vecine, să înlăture prejudecățile, care s-au repercutat negativ în relațiile dintre state și aceasta în interesul păcii, al unei atmosfere de colaborare rodnică între națiuni, bazată pe respectul reciproc. Marii istorici români, M.Kogălniceanu, N.Bălcescu, B.P.Hasdeu, A.D.Xenopol, D.Onciul, N.Iorga, Gh.I.Brătianu, au conceput istoria nu numai ca știință a trecutului, ci și ca știință a prezentului, sursă de fundamentare a tendințelor de înnoire democratică a țării.

Sensul dat de ei istoriei era un sens educativ, utilitar. „Istoria – scria M.Kogălniceanu – după Biblie, trebuie să fie, și a fost totdeauna, cartea de căpetenie a popoarelor și a fieștecărui om, îndeosebi; pentru că fieștecare stare, fieștecare profesie află în ea reguli de purtare, sfat la îndoirile sale; învățătură la neștiința sa, îndemn la slavă și la faptă bună”⁴; ea „ne arată ce am fost, de unde am venit, ce suntem și, ca regula de trei, ne descoperă și numărul necunoscut, ce avem să fim!”⁵. Subliniind caracterul utilitar al istoriei, M.Kogălniceanu nu înțelegea să-i sacrifice acestuia

adevărul. „...Răul și minciuna – afirma el – nu vor găsi niciodată în mine un apărător și...totdeauna mă voi sili a ...spune adevărul, caracterul principal al istoriei”⁶.

N.Bălcescu, vizionar profund, considera că „Misia istoriei este a ne arăta, a ne demonstra...transformația continuă, mișcarea progresivă a omenirii”⁷. „Orice nație” are datoria să „concure, după natura și geniul său propriu, la triumful științei asupra naturii, la perfecționarea înțelegerii și a sentimentului omenesc potrivit legii divine și eterne care guberează ursitele omenirii și ale lumii”⁸. O bună istorie națională este – după N.Bălcescu – cea care dovedește folosul ce a adus și poate aduce lumii o anumită națiune”, fiecare națiune trebuind să arate „formula înțelegătoare și soțială ce ea reprezentează în marea carte a înțelegerii și a istoriei omenirii”⁹.

A.D.Xenopol, unul din marii filosofi ai istoriei, aprecia că istoria „pentru a servi de conducătoare în viață nu trebuie să prezinte un catalog de fapte pe care să le consultăm la nevoie, în determinările prezente ce ne par analoage cu cele din trecut. Ea trebuie să ne deie la îndemână nu exemple singuratic, ci legile după cari omenirea (sau un popor) se dezvoltă, puterile care lucrează împreună la producerea civilizațiunii; să ne arate acele ce o favoresc și cele ce o împiedică”¹⁰. Revine, așadar, istoriei, ca știință, să dezlege „cum din trecut s-a

dezvoltat prezentul și care este direcțiunea ce aparține viitorului”¹¹.

Gh.I.Brătianu, urmându-l pe N.Iorga, considera și el că istoria națională este inseparabil legată de cea universală. În lămurirea problematicei istorice trebuie avuți în vedere toți factorii de informație și de viață istorică. „Cu cât orizontul e mai larg, cu atât și pătrunderea în adâncime e mai rodnică”¹².

(Va urma)

¹ N.Iorga, *Generalități cu privire la studiile istorice*, ediția a III-a, București, 1944, p.91.

² *Ibidem*, p. 142.

³ *Ibidem*, p. 56.

⁴ Mihail Kogălniceanu, *Opere*, II. *Scrieri istorice*. Text stabilit, studiu introductiv, note și comentarii de Alexandru Zub, București, 1976, p. 386.

⁵ *Ibidem*, p. 39.

⁶ *Ibidem*, p. 393.

⁷ N.Bălcescu, *Opere* III, *Românii supt Mihai Voevod Viteazul*, volum îngrijit de Daniela Poenaru, București, 1986, p. 12.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ A.D.Xenopol, *Scrieri sociale și filozofice*. Ediție, studiu introductiv, comentarii și note de N.Gogoneață și Z. Ornea, București, 1967, p. 163.

¹¹ *Ibidem*, p. 164.

¹² Gheorghe I. Brătianu, *Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești*. Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Valeriu Răpeanu, București, 1980, p. 47.

BIBLIOTECI ALE UNIVERSITĂȚII SPIRU HARET

București:

- Splaiul Independenței 313, „Didactica” Complex *Politehnica*,
- Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului,
- Șos. Berceni nr.24

Constanța: str. Unirii nr. 32-34

Brașov: str. Turnului nr. 5

Blaj: str. Tudor Vladimirescu nr. 80

Craiova: str. Constantin Brâncuși nr. 11

Râmnicu Vâlcea: General Praporgescu nr. 22

Câmpulung Muscel: str. Traian nr. 223

Biblioteca on-line (virtuală):

www.SpiruHaret.ro.

Pentru a accesa Biblioteca on-line (virtuală) folosiți:

Username: Codul Numeric Personal

Password: PROfitUL

Codul de procedură administrativă

Conf.univ.dr. Emil BĂLAN

În elaborarea oricărei Constituții democratice, principala dificultate legată de organizarea conducerii statale a reprezentat-o, după cum au subliniat chiar fondatorii Constituției americane, răspunsul la întrebarea: **cum să oferi guvernului destulă putere, fără să îi dai prea multă?**¹

Riscul de a abuza de putere aparține doar celor care o dețin. În acest sens, rămân pe deplin actuale aserțiunile unui mare autor interbelic: „Lupta pentru a pune mâna pe puterea politică, lupta pe care o duc între ele clasele sociale sau chiar membrii aceleiași clase organizați în partide politice, umplu întreaga istorie politică a diferitelor popoare. Acei care reușesc, înțeleg să-și mențină puterea lor, organizând, modificând diferitele instituțiuni de drept public, în scop de a-și asigura conservarea puterii”².

Evoluția societăților democratice a impus instituirea unor căi procedurale tot mai eficace pentru a face organele statului, care dispun de forța de constrângere a cetățenilor, să se conformeze legilor, să fie puse, la rândul lor, în situația de a trebui să respecte drepturile și libertățile consacrate legal.

Revoluția din decembrie 1989 a deschis calea instaurării democrației în România, a drepturilor, libertăților și

demnității Țării. În atari condiții, mutații fundamentale a suferit și **Administrația politică**, care nu se mai supune dictaturii comuniste, ci, ca în orice stat de drept, **dreptului însuși**, consacrat de puterea legiuitoare a țării.

În acest cadru, administrația politică are misiunea de a traduce în viață principiul potrivit căruia orice ființă umană are **dreptul la ocrotire, dezvoltare fizică și intelectuală, precum și la o existență demnă**.

Drept urmare, administrației îi revine înalta obligație politică și juridică de a pune în practică principiul universal, în temeiul căruia toți oamenii se nasc și rămân liberi, fiind egali în fața legii. Fiecare poate face ceea ce nu aduce atingere drepturilor și libertăților altuia sau interesului comun. Nimeni nu poate fi constrâns să facă ceea ce legea nu obligă.³

Uneori se consideră că multitudinea actelor normative, generate de cerințele sociale care urmează a fi satisfăcute de Administrația publică, oglindește o exagerare a birocrăției și formalismului. Este necesar ca actele normative să reflecte o organizare rațională și științifică coerentă a administrației, precum și o procedură cât mai simplă pentru rezolvarea cerințelor sociale.

În acest mod nu se irosește nici timpul Administrației și nici acela al administrațiilor. Uneori, nu existența, ci absența actelor normative poate genera abuzuri în procedura administrativă.

Activitatea Administrației se realizează în conformitate cu formele stabilite. De aceea, funcționarii ei sunt tentați de a lua în considerare aparența formală, regularitatea unei decizii, a unui dosar, iar nu conținutul uman sau aspectul său economic. Formalismul Administrației face din sistemul acesteia și permite, mai mult sau mai puțin, libertatea de acțiune a funcționarului administrativ, care, în condițiile unui volum însemnat al problemelor ce trebuie soluționate, poate genera, uneori, practici arbitrare.

Un asemenea exemplu este **arta dilatorie**: Administrația, poate soluționa un dosar într-o lună sau într-un an, nedepinzând întotdeauna de termene precise și astfel obligată să accelereze adoptarea unei decizii.

Nu mai puțin adevărat este că, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, instituțiile administrației publice dispun de o anumită marjă de libertate, de o posibilitate de apreciere, de ceea ce doctrina administrativă a numit **putere discreționară**. În practică, fără o libertate de acțiune, este adesea imposibil să se efectueze o administrare rațională.

Cercetarea științifică relevă faptul că o importantă și utilă contribuție la îmbunătățirea activității Administrației publice constă în elaborarea și adoptarea unui **Cod de procedură administrativă**.

Un asemenea Cod ar trebui să cuprindă principiile, regulile, criteriile științifice pe baza cărora funcționarii publici să aplice normele juridice administrative, pentru soluționarea rațională, eficientă și unitară a problemelor care se pun neconținut în fața Administrației publice, în interesul general și al fiecărui administrator în parte.

Pe asemenea coordonate Administrația publică românească a mileniului următor poate satisface cele mai legitime aspirații ale poporului nostru, asigurarea drepturilor și libertăților fiecăruia, realizându-se progresul țării pe baza trainică a înfăptuirii unei democrații reale.

¹ C.Collier, J.L. Collier, *Decision in Philadelphia. The Constitution of 1787*, Random House, Redear's Digest Press, New York, 1986, p. 49.

² P. Negulescu, *Tratat de drept administrativ*, vol. I, *Principii generale*, ediția a IV-a, Institutul de Arte Grafice, „E. M. Țivan”, 1934, p-34.

³ A se vedea și M. T. Oroveanu, *Tratat de știința administrației*. Editura Cerma, București, 1996, p. 474-475.

Cultura de profil și specializarea

Lector univ.dr. Eugen GHIORGIȚĂ

(Urmare din numărul trecut)

Prelungirea mentalității dobândite în liceu

Scopul oricărui absolvent de liceu la înscrierea în facultate este obținerea diplomei de licență. Pentru realizarea acestui scop mijloacele folosite sunt impregnate de pragmatism și „acțional”, respectiv de obținerea unui maximum de randament cu minimum de efort. Elevul devenit „student” acordă, în general, atenție maximă examenului, iar nu pregătirii materiei pe parcursul semestrului, promovarea examenului fiind de multe ori mai importantă decât însușirea cunoștințelor specifice necesare.

În fața întinderii materiilor și a diversității cunoștințelor pe care trebuie să și le însușească, absolventul de liceu este pe bună dreptate dezorientat. El va face apel, în primul rând, la deprinderile din liceu, acelea fiind singurele mijloace care îl „orientează”.

Acest gen de atitudine este determinat, în special, de modul în care el optează pentru a urma cursurile unei facultăți. Dacă o face din proprie inițiativă, interesul va fi mai mare și apelul la mijloacele tradiționale diminuat sau nul. Dacă însă interesul lui este nul sau aproape inexistent, venirea lui la facultate fiind (aproape) exclusiv efectul unor constrângeri exterioare, mentalitatea de licean va continua să fie evidentă. Indiferent de motivație, odată intrat în sfera Universității, sarcina cadrelor didactice este de a face din absolventul de liceu un tânăr cu orizont. El trebuie învățat să discearnă, cu alte cuvinte trebuie *recuperat* pentru sensul studiilor universitare.

Nici o disciplină nu poate fi însușită cu adevărat fără discernământul studentului. Prin „discernământ” înțelegem conștientizarea necesității învățării acelei discipline. Absolventul de liceu nu devine cu adevărat student, dacă nu

realizează importanța „reflexivității”, cu alte cuvinte, dacă pentru patru ani de zile nu este prepon-derent *homo sapiens* – om al „societății cunoașterii”. Fără întrebarea pornită din preocupările proprii, numai cu materii ex-puse și pre-date, nu poate fi vorba de „studiu”. Așa-zisul „student” rămâne un chinuit care trebuie să

este a doua și cea mai grea. Spre rezolvarea ei corpul profesoral trebuie să-și îndrepte atenția.

Cultură de specialitate, pragmatism și eficiență

Viziunea acțională pare să o excludă pe cea reflexivă. Pragmatismul zilelor noastre cere maximum de eficiență. Or, încărcarea cunoștințelor studentului cu „inutilitățile” specifice „culturii

disciplinelor de examene sunt vag cunoscute. De aceea, studenții nu se apucă de învățat din **nevoia proprie de a-și însuși materia** respectivă, ci din perspectiva scopului final, **obținerea diplomei**. Învățarea presupune, așadar, la început, o *falsificare* a demersului studentului: absol-ventul de liceu *intră în fals* în viața de *student*. El nu caută să învețe dintr-o nevoie proprie, lăuntrică, ci pentru că **trebuie** să se supună constrângerilor unui plan de învățământ, care îi asigură accesul la diploma de licență. Acest mod de abordare a învățământului universitar nu este decât o prelungire a mentalității de licean.

Pentru a depăși impasul acestei falsificări, studentul va trebui să înțeleagă, în primul rând, de ce are nevoie de

nici măcar un defect, cu o singură condiție: să fii un biet cioban care trăiește în creierul munților, sau un țăran sărac lipit pământului, sau un muncitor palmas devenit sclavul mașinii.”

În faza exploziei informaționale în care se află societatea și a crizei cronice de timp, în care se află oricare dintre noi, reacția este „la ce-mi folosesc cunoștințele de natură culturală, când eu nu stăpânesc încă acele cunoștințe de specialitate care să-mi asigure supraviețuirea?” Cel care tinde însă să aparțină clasei condu-cătoare a societății în calitate de *manager*, fără cunoștințe de cultură „generală” - și cu atât mai mult, adăugăm noi, fără fundamentele culturii de specialitate - „este un barbar desăvârșit”, susține Ortega y Gasset, oricâte lucruri ar ști despre domeniul specialității lui.

„Pentru a nu rătăci drumul în jungla vieții trebuie să fii cult, trebuie să-i cunoști topografia, rutele sau *metodele*, altfel spus, trebuie să ai o idee despre spațiul și timpul în care trăiești, să ai o cultură actuală.” Însușirea unor linii directoare din uriașul fond cultural al umanității, acumulat vreme de treizeci de veacuri, nu poate fi lăsată exclusiv la dispoziția studentului, Universitatea trebuind „să-și asume, înainte de toate, sarcina de a preda cultura.”⁶

Dacă nu acceptăm limitarea formației „economistului” la calitatea de specialist ca simplă „rotiță” perfectă în mecanismul de funcționare a sistemului (firmei private sau domeniului public), se cuvine a-i acorda șansa perspectivei pe care i-o poate oferi cultura.

Pe cât de adevărat este că un bun specialist nu are întotdeauna nevoie de cunoștințe privind istoria sau metafizica domeniului său, tot așa de evident este că în domeniul științelor sociale *specialistul fără perspectivă* este condamnat la plafonare și rutină.

¹ José Ortega y Gasset, *Misiunea Universității*, Editura Univers, București, 1999, p. 28-29.

² *Ibidem*, p. 29-30.

³ *Ibidem*, p. 30.

⁴ *Ibidem*, p. 31.

⁵ *Ibidem*, p. 31-32.

⁶ José Ortega y Gasset, *Misiunea Universității*, Editura Univers, București, 1999, p. 36-37.

Idei controversate în amfiteatrul nostru

ingere – fără să digere – materii și cunoștințe care îi rămân străine.

Spre deosebire de elevul de liceu, care este pus în fața programei obligatorii, studentul optează pentru domeniul (facultatea) pe care și-l apropie. El își manifestă nu numai o preferință, ci și înclinația către o anumită zonă a cunoașterii umane. În legătură cu acel domeniu el urmează să-și pună întrebări, să formuleze ipoteze, să reflecteze și să anticipeze răspunsuri. **Reflexivitatea** este nota distinctivă a studentului, iar nu **acționalitatea**. Cu cât un student este mai puțin capabil de reflexivitate, cu atât mai mult se apropie de condiția de imitator.

La sfârșitul celor patru ani de învățământ, care cuprind și perioadele de practică, absolventul intră pentru tot restul vieții în „acțional”. Aceasta nu presupune anularea reflexivității, ci reducerea ponderii ei în activitatea specialistului. De la această evoluție, a preponderenței „acționalului”, fac desigur excepție absolvenții care se îndreaptă către activitățile de cercetare și învățământ.

Saltul de la liceu la facultate este în sine o primă problemă. Completarea specializării cu elemente de cultură de specialitate

generale” riscă, după unele păreri, să încetinească și să îngreuneze formarea specialiștilor.

Ceea ce trebuie neapărat înțeles, după părerea noastră, este că, **omul practic**, spre deosebire de cel *utilitarist* sau *pragmatic*, tocmai prin complexitatea cunoștințelor și lărgirea perspectivei – iar nu prin restrângerea lor – are posibilitatea unei mai eficiente alegeri a mijloacelor optime cerute de atingerea anumitor scopuri. Varietatea unor cunoștințe bine structurate contribuie la o eficiență acțională sporită. Spre deosebire de omul practic, omul **pragmatic** rămâne absorbit de imediat, „acceptând” reducerea la calitate de „rotiță bine retribuită de sistem, în conformitate cu pregătirea sa”.

Invocarea **PRAGMATISMULUI** în vederea specializării eficiente în învățământul universitar echivalează cu privarea absolventului de studii superioare economice de calitatea de economist.

Orientarea și formarea personalității economistului

Pentru majoritatea studenților din învățământul superior, atât felul materiilor, cât și conținutul

cunoștințele respective. Numai după ce necesitatea învățării devine *vie*, interioară, asperitățile studiului vor putea fi mai ușor depășite.

Studiul nu înseamnă **învățarea pe de rost** a unor date, ani, indicatori, instituții etc., în vederea reproducerii lor la examen, ci deprinderea noțiunilor de bază pentru înțelegerea corelațiilor și evoluțiilor în scopul dobândirii capacității de a explica realitatea prezentului.

Soluția optimă în privința materiilor de cultură economică este constituirea lor în pachete de discipline optionale, studentul fiind obligat să discearnă (minimal, cel puțin, dacă nu în deplinul înțeles al cuvântului) în momentul alegerii.

Viața economică a unei societăți moderne este deosebit de complexă. **Orientarea conceptuală** într-o astfel de lume este anevoioasă. Abordarea complexă a *faptelor* și *gândirii* economice are drept scop înțelegerea devenirii societății în vederea formării unei **concepții proprii**.

Cunoștințele de cultură, sistematic, clar fundamentate pot fi ignorate, afirmă Ortega y Gasset, „fără ca ignoranța să însemne rușine, nici umilință și

În plină desfășurare la Universitatea Spiru Haret Sesiuni științifice ale cadrelor didactice și ale studenților

Oricine analizează cu luare aminte conținutul și structura activității desfășurate de Universitatea *Spiru Haret* remarcă dintr-un început îngemănarea creatoare a demersului educațional cu cercetarea științifică de anvergură și cu actul cultural în dimensiuni naționale. Tocmai pe calea acestei sinteze organice a eforturilor de creație, Universitatea *Spiru Haret* cultivă valorile naționale și ale conștiinței românești, propagă virtuțile democrației și ale statului de drept, vine în întâmpinarea aspirațiilor de înaltă pregătire profesională prin care, din fericire, se caracterizează tinerele generații ale României. Iar un asemenea focar iradiant de spiritualitate este întreținut printr-un continuu efort de analiză și autoanaliză, prin transformarea fiecărei facultăți într-un autentic laborator de creație. Acestei realități se circumscriu frecventele dezbateri științifice, la care participă profesori și studenți, deopotrivă subiecți și obiecți ai anchetelor, sondajelor, investigațiilor privitoare la desfășurarea procesului universitar, la utilizarea metodelor optime de pregătire a studenților, la cultivarea inițiativei creatoare în rândurile acestora.

Între cele mai recente sesiuni științifice s-au situat și următoarele:

- **Facultatea de Limbi și Literaturi Străine.** Sesiunea științifică anuală a cadrelor didactice – *Timp și spațiu în limbă și literatură* (31 martie 2001)
- **Facultatea de Sociologie-Psihologie.** Sesiunea științifică a cadrelor didactice și a studenților (28 aprilie 2001)
- **Facultatea de Drept.** Sesiunea științifică a studenților cu tema *Administrația publică în statul de drept* (25 aprilie 2001)
- **Facultatea de Muzică.** Sesiunea științifică a cadrelor didactice și a studenților – *Atelier 2001*. După dezbateri a avut loc un recital vocal – instrumental susținut de profesori și studenți (11 aprilie 2001).
- **Facultatea de Educație Fizică și Sport.** Simpozinul științific anual al cadrelor didactice și studenților (6 aprilie 2001).
- **Facultatea de Medicină Veterinară.** Sesiunea științifică a cadrelor didactice (26 aprilie 2001). *Secțiunea I.* Morfologie normală și patologică, Fiziologie, Fiziopatologie, Genetică, Biochimie, Nutriție. *Secțiunea II.* Microbiologie, Imunologie, Boli infecțioase, Igiena alimentelor, Oncologie. *Secțiunea III.* Semiologie și diagnostic pe imagine, Medicală, Chirurgie, Reproducție, Parazitologie, Boli de nutriție și metabolism
- **Facultatea de Filosofie și Jurnalistică**
Sesiunea științifică anuală a cadrelor didactice. Secțiunea generală: *Lucian Blaga – 40 de ani de la trecerea în eternitate* (28 aprilie 2001).

Vom reveni

Primum de la New-York

„Dimensiunea ascunsă” în opera lui Brâncuși

Șerban C. ANDRONESCU

Din câte cărți și articole s-au publicat despre arta lui Brâncuși, conținutul celor mai multe este mai bogat în descrieri laborioase ale sculpturilor, texte și fotografii, decât în critică propriu-zisă; iar descrierile sunt însoțite de epitețe remarcabile, unele deosebit de expresive. Dar descrierile și epitetul, chiar în formele lor evolute și sofisticate, nu definesc opera, nici nu o diferențiază suficient de alte opere. S-a ajuns în această situație deoarece lucrările semnificative ale lui Brâncuși, cele ce-i caracterizează geniul, nu se încadrează în parametrii criticii tradiționale; iar folosirea unor termeni excelenți în critica de artă a secolului XIX nu dau rezultatul scontat când se aplică unui concept tipic secolului XX, cum e acela care guvernează opera majoră a lui Brâncuși. În ceea ce privește fotografiile, ca în toate cazurile când reprezintă sculpturi, sunt neconcludente, fotografiile fiind bidimensionale, neputând deci reda dimensiunea a treia, esențială în orice sculptură, și cu atât mai puțin „dimensiunea ascunsă”, esențială pentru unele sculpturi brâncușiene. Astfel, în afara cercurilor restrânse ale specialiștilor, opera majoră a lui Brâncuși a ajuns să fie cunoscută mai ales prin epitețe. Pentru Homer nu era greu să-l numească pe Ahile „cel iute de picior”, căci Ahile nu avea multe alte atribute. La fel, personajului Jack din Eastend-ul londonez i se putea lesne atașa titlul de „Spintecătorul”, deoarece actul desemnat prin epitet îl deosebea categoric pe acest Jack de orice alt concitadin purtând același nume. Cu Brâncuși, lucrurile nu sunt atât de simple. Când se spune despre Brâncuși, și nu rareori, că este „părintele sculpturii moderne”, ceea ce e adevărat, adesea nu se înțelege în ce constă paternitatea în cauză. S-a spus despre gorjanul nostru că „a redus sculptura la formele ei originare”, dar nu s-a și arătat (decât în termeni vagi) în ce constă această performanță. O exprimare ca „de acum Brâncuși explorează un tip diferit de balansare a curbilor” atrage cu drept cuvânt atenția cititorului, dar e un eufemism calificat, sugerând că ar exista mai multe

tipuri de „balansare a curbilor”, cel în cauză fiind „diferit”. S-a mai afirmat că lucrările majore ale sculptorului denotă preocuparea constantă a acestuia de a sublimiza expresia sculpturală, înlocuind, – de pildă în seria „Păsărilor”, – zburătoarea cu însuși conceptul de zbor, o frază frumoasă, fără îndoială, și de calitate poetică evidentă, dar și incongruentă, concretul neputând fi nicidecum înlocuit cu abstractul, domeniul fiecăreia din aceste două noțiuni excluzându-l pe al celeilalte. Emfatic și folosit prea insistent (e „vizionar”, e „mare”, e

Impasse Ronsin. O colegă de la East Texas State University mi-a închinat o poezie dedicată acelor idei. Dar compatrioții le-au ignorat complet.

Ideile pe care le discutăm la MLA, printre care concepția artistică a lui Brâncuși, de importanță definitorie pentru arta secolului XX, apăruseră în Europa la începutul secolului trecut aproape concomitent în arte, literatură și științe. La Paris, Apollinaire le găsisse un nume, „l'esprit nouveau en arts et littérature”. Înaintea lui, Mallarmé inaugurase formula cu „Un Coup de dés jamais n'abolira le hasard”, simbioza între o artă a timpului și alta a

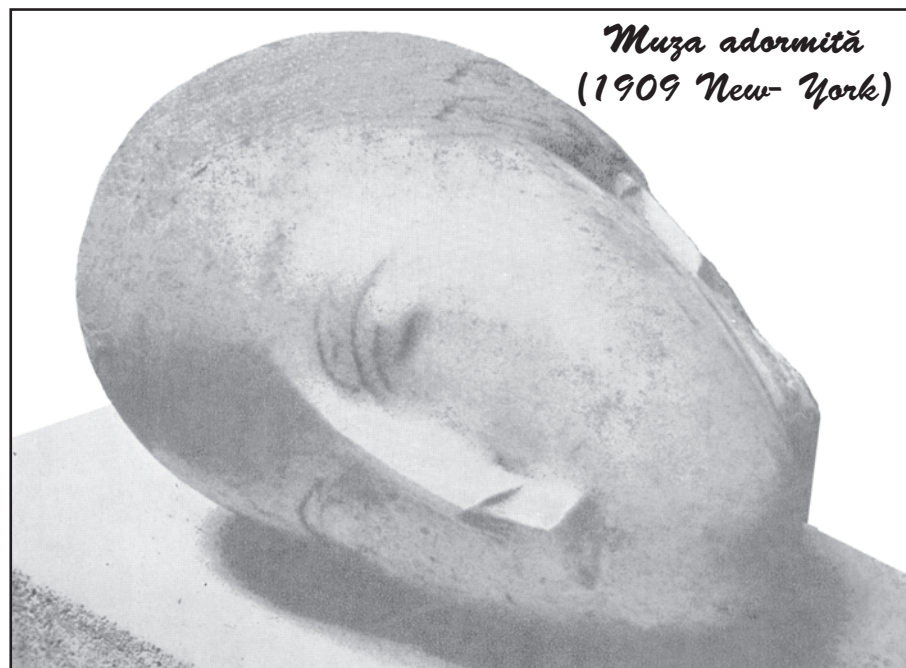
matematice moderne. Nu mai era suficient în știința modernă să se localizeze Conferința de la Göttingen prin coordonatele tradiționale, longitudinea, latitudinea și altitudinea universității, ci și prin a patra coordonată, timpul, ora când a avut loc. Oul lui Columb, fără îndoială, dar Minkowski a fost primul care a formulat conceptul în versiune modernă, continuum-ul cvadridimensional spațiu-timp.

Fără a avea la elaborare nici o legătură cu artele și literatura, conceptul lui Minkowski a stat la baza teoriei subsecvente a „dimensiunii ascunse” în arte și literatură. Era „ascunsă” fiind

concretă, spațială (o explicație mai largă se va da mai jos).

Noua solicitare din arte și literatură era de fapt o reactivare pe principii moderne a tezei Lessing din 1766. După multe secole de producții picturale și poetice în Europa, Gotthold Ephraim Lessing a fost primul care a studiat structura acestor forme de creație și a precizat în LAOKOON că pictura reprezintă corpuri fixe în spațiu, iar poezia acțiuni desfășurate în timp, urmarea necesară fiind că pictura ca atare nu putea reda acțiuni – după cum poezia ca atare nu putea reda corpuri. De două mii și mai bine de ani se făcea poezie și pictură în Europa, dar nimeni nu delimitase atât de clar ca Lessing granițele și posibilitățile celor două domenii. Totuși, avansase Lessing, pictura putea imita acțiuni, dar numai în manieră indirectă și pornind de la corpuri; după cum poezia putea în aceeași măsură înfățișa corpuri, dar tot în manieră indirectă și pornind de la acțiuni. Deși formulase astfel (și cu mult înaintea lui Baudelaire) posibilitatea „corespondențelor” între arte, Lessing nu s-a gândit propriu-zis la o simbioză între cele două domenii, între poezie și pictură. Simbioza a fost pusă în practică mult mai târziu, în pragul secolului XX, la 1897, de Mallarmé; incidental, Minkowski i-a conferit suportul științific; Apollinaire i-a dat un nume; apoi un șir literalmente nesfârșit de autori și artiști au dat la iveală lucrări analogice spațiu-timp în toate genurile artelor și literaturii. În sculptură, inițiativa i-a aparținut lui Brâncuși, deși acesta, cu multă probabilitate, habar n-avea de teoriile, tezele și experimentele contemporanilor săi. Printr-o intuiție fenomenală a momentului artistic, țărănul din Hobița a elaborat deodată, printre lucrări tradiționale, sculpturi în spațiu-timp, care au semnalat apariția sculpturii specifice secolului XX. De aceea e supranumit „părintele sculpturii moderne”, nu fiindcă a fost „mare” și „vizionar”, căci n-a fost nici mai mare, nici mai vizionar decât alți sculptori deschizători de drumuri la vremea lor. Dar el, Brâncuși, a fost cel ce a introdus în sculptură ideea dimensiunii a patra, dimensiunea ascunsă.

(Continuare în pag. 5)

*Muza adormită
(1909 New-York)*

2001 - Anul Brâncuși

„inovator”, e „părinte” etc.), epitețele în cauză se vădesc paupere în conținut, mai ales când sunt puse în paralel cu epitețe corect alese, ca cele de mai sus, „cel iute de picior” sau „Spintecătorul”, ambele eliminând orice urmă de îndoială asupra atributelor subiectului.

Următor acestei impoziții de idei, scopul rândurilor de față este de a propune o interpretare obiectivă a operei lui Brâncuși, cu excluderea epitetelor inutile și a descrierilor laborioase, dar generatoare de confuzii. Propunerea e veche de peste 20 de ani. Ea datează din vremea când organizam în USA, la Congresele MLA (Modern Language Association of America), discuții la teoria spațiului-timp și la analogiile estetice rezultante. N-au fost numai discuții. Unele idei au fost temele unor comunicări ale colegilor americani de specialitate, altele au fost publicate în reviste americane și în revistele pe care le publicam eu însumi pe atunci, BYE CADMOS și NEW YORK SPECTATOR. Un coleg de la Universitatea din Rochester, NY, mi-a sprijinit cercetările, publicându-mi un eseu despre Brâncuși în revista departamentului său, însoțit de un desen propriu al atelierului din

spațiului. Poemul lui Mallarmé a fost urmat de apariția a nenumărate „poezii vizuale” în diferite limbi europene și în USA. Înlocuind realitatea de viziune cu aceea de concepție, Picasso inaugurase, cam în același timp, cubismul în pictură. La Universitatea din Göttingen, considerată capitală mondială a matematicii, Hermann Minkowski elabora în 1908 teoria „continuum-ului cvadridimensional spațiu-timp”, teorie care a contribuit nu în mică măsură la proliferarea formelor literar-artistice moderne (prin „modern” înțelegând primele trei sferturi ale secolului XX). „De acum înainte”, își încheiase Minkowski expunerea la Göttingen în timp ce savanții matematicieni din sală îl ascultau pe gânduri, „timpul ca idee separată și spațiul ca idee separată sunt concepte destinate izolării în domeniul umbrelor gândirii și numai o uniune între ele două mai poate fi valabilă într-o realitate independentă”. Minkowski nu demonstrase altceva decât, cum s-a spus, o versiune modernă a oului lui Columb, anume că timpul era a patra dimensiune care intra, împreună cu celelalte trei tradiționale, în calculele

invizibilă, aidoma noțiunii de timp. La început, prezența ei se simțea în anumite lucrări de artă și literatură, dar nu se putea încă defini, nici nu se putea contesta pe motiv că nu era aparentă, ca celelalte trei dimensiuni. La fel avea să susțină Einstein, și foarte curând după Minkowski, existența altor dimensiuni superioare, a cincea, a șaptea etc., toate indivizibile, dar demonstrabile în cadrul geometriei non-euclidiene. Ideea a fost adoptată, de majoritatea autorilor secolului XX, de la Picasso (pictura cubistă în cele două versiuni, orfică și sintetică) la Erik Satie (muzica zisă „concretă” sau de mobilier), de la Alain Robbe-Grillet și Butor („noul roman”) la poezia vizuală din „La Prose du transsibérien”, compusă simbiotic din versurile lui Cendrars și culorile Soniei Delaunay. La un moment dat, doi adepți ai spiritului nou, Brâncuși și Satie, prieteni la vremea aceea, au dus tentativa până la limitele ei perceptibile, dând la iveală o lucrare paralelă, „Socrate”. Brâncuși imprimase sculpturii lui, „Socrate”, conotații temporale, iar Satie compusese Oratoriul de cameră cu același nume în manieră

(Urmare din pag. 4)

O afirmație foarte pertinentă îi definește tentativa în cuvinte extrem de simple: „Doresc”, spunea el odată, „să dau [sculpturii] mișcare și viață”. Tradusă în limbaj curent, fraza arată exact ce a urmărit, să introducă mișcarea, adică timpul, așadar a patra dimensiune, în compoziția statică, fixă în spațiu, a sculpturii, artă tridimensională. Și nu s-a mărginit la a-și arăta dorința, și-a pus cuvântul în practică, a creat analogii spațiu-timp în sculptură.

O altă caracteristică a artelor secolului XX derivă tot din teza lui Lessing și a fost, și ea, utilizată de Brâncuși. Este vorba de ceea ce eseistul german numea „imaginația acțiunii în pictură” și „maniera indirectă a poeziei de a reda corpuri”. În artele secolului XX, vechiul concept al imitației aristotelice reluat de Lessing se traduce prin simbioză, adică asociere, o asociere între doi factori, altfel independenți unul de altul. Astfel, introducerea mișcării în artele spațiului este un aport al privitorului la desăvârșirea obiectului de artă.

Aportul aparține categoric privitorului, dar tot artistul, prin inventivitatea sa, îl face posibil. Fenomenul se produce la fel în artele timpului, spațialitatea (adică stoparea curgerii în timp a textului sau a melodiei) constituie aportul cititorului în poezie sau proză, al ascultătorului în muzică. Ca și în artele spațiului, aportul acesta este posibil prin ingeniozitatea autorului, poet, prozator sau compozitor. S-a spus, și nu o dată, că cine nu înțelege acest raport simbolic (sau asociativ) dintre creator și spectator nu poate înțelege nici caracterul specific artelor secolului XX. Într-adevăr, una din contribuțiile importante ale secolului XX la teoria esteticii este invitația adresată percepției de a se alătura creației.

O restricție se impune în caracterizarea oricărei opere de artă caracteristică secolului XX. Este o restricție aplicabilă numai acestui secol, nu și celor anterioare. Caracterul volatil al dimensiunii ascunse a fost sesizat și însușit de mulți farseuri și scamatori ai artelor. Sub pretextul că arta majoră este prea subtilă pentru a fi percepută de oricine, ei au invadat galeriile de artă cu producții ieftine sau lipsite de valoare; o etichetă de supa Campbell, câteva pete de culoare aruncate pe pânza de coada unei vaci, sau chiar o pânză complet albă încadrată de ramă au fost proclamate obiecte de artă „minimală”. Mizând pe conturile financiare ale unor amatori opulenți, dar ignoranți, mizând și pe disponibilitatea unor critici de a scrie cronici pozitive pentru kitchuri, escrocii artelor n-au scăpat prilejul de a statua absurditatea că orice piesă semnată de un artist constituie opera de artă. S-a ajuns astfel ca revistele de artă ale secolului XX să prezinte cititorului neavizat nu numai lucrări de artă autentică, dar și înșelătorii notorii.

Vom reveni în numerele următoare cu câteva interpretări în spațiu-timp ale unora din cele mai semnificative lucrări ale lui Constantin Brâncuși. Când o astfel de interpretare e posibilă, avem măcar o garanție că ne aflăm în prezența artei veritabile.

Octavian Goga

120 de ani de la naștere

Soarta poetului pătimirii noastre

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Atitudinea ingrată a unor români, pervertiți și ifosiți, față de cântărețul pătimirii noastre, Octavian Goga și față de alte valori naționale, ne îndreptățește să parafrăzăm spusele lui Terentianus Mourus, zicând că, asemeni cărților (habent sua fata libelli), au și poezii soarta lor.

De altfel, la nici un poet român, afară de Eminescu, ideea de **soartă** nu e atât de prezentă.

Amendat, persecutat, azvârlit în temnițe, pentru atitudinea sa patriotică, bardul de la Rășinari a fost izgonit o vreme din programele analitice și din manualele școlare de către proletcultiști; cărțile lui au fost interzise și arse.

Prin vitregia vremurilor, imaginea lui Octavian Goga a pendulat neconținut între atitudini

iconodule pentru valoarea artistică și pentru caracterul național al versurilor sale (de la Maiorescu, Iorga, Ibrăileanu, Tudor Vianu, G.Călinescu, S.Cioculescu și alții, până la poezii care i-au înălțat ode) și între reacții pătimașe iconoclaste, din partea unor internaționaliști cu ascunse programe distructive la adresa neamului românesc.

Unii preinși estetizanți, profitând că li s-au oferit cândva reviste, îl acoperă sistematic, înverșunat cu vorbe de ocară.

E păcat, și e păgubos pentru cultura națională căci pe lângă valoarea intrinsecă și nepieritoare a operei și personalității lui Octavian Goga, două date „rotunde” s-ar fi căzut să aducă poetul pătimirii noastre în fluxul vieții spirituale de azi: 120 de ani

de la nașterea sa, la 1 aprilie 1881, în casa preotului Iosif din Rășinari și a soției sale, învățătoarea Aurelia Bratu, și 60 de ani de la moarte, 7 mai 1938, la Castelul de la Ciucea.

Din păcate, din dureroasă nefericire pentru neam și țară, puține gesturi de cinstire din partea Ministerului Culturii și al Cultelor, pentru cel ce a fost primul ministru al Cultelor după Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. A fost ministrul Instrucțiunii și Cultelor în guvernul Vaida, între 5 decembrie 1919 și 15 martie 1920, și în guvernul Averescu, între 13 iunie 1920 și 17 decembrie 1921, (ministrul cultelor și artelor).

Și Doamne, cât de mult a făcut Goga pentru educația și cultura acestui oropsit popor! Funcționarii artelor, educației și culturii l-au uitat, ca și cei din perioada proletcultistă. Ei comit astăzi un „proletcultism estetizant”.

Alta a fost atitudinea lui Goga față de precursori, față de marea, glorioasă tradiție românească, de la bătrânii cronicari, la Alecsandri, Kogălniceanu, Eminescu, Coșbuc, Nicolae Grigorescu, Luchian și neînfricații gazetari ardeleni care și-au riscat viața, luptând cu condeiul pentru înfăptuirea marilor idealuri naționale. Pentru un apărător neînfricat al clerului și al Bisericii Ortodoxe Române, pentru poetul în al cărui univers liric pulsează viu credința creștină din Biserița din Albac, murmură Rugăciunea, natura toată se transformă într-o biserică națională, cu altar, cu preoți-apostoli, cu strane în care se cântă tropare, cu busuioc, zmirnă și tămâie, cu toate odăjdile și cărțile sfinte, cu acel răscolitor limbaj biblic, fețele bisericesti de astăzi ar putea face mai mult.

Goga a fost și a rămas, — în pofida ostilității unor renegați asemănători cu notarul Traian Văleanu din piesa **Domnul Notar** (1914), — un strălucit poet, publicist și dramaturg, cu un rol benefic în organizarea vieții scriitoricești, dar Uniunea Scriitorilor a ignorat aproape total pe ilustrul său precursor, ocupându-se de omagierea și răsplătirea unor scriitori fără operă și fără putința de a contribui cu ceva la propășirea culturii noastre. A fost profesor universitar la Cluj și nici o Universitate de stat n-a întreprins nimic pentru resuscitarea interesului tineretului pentru opera acestui scriitor-tribun, luptător pentru apărarea intereselor vitale ale neamului său, interese care sunt și azi amenințate, ca și pe vremea acestui Tirteu — român al „cântecelor fără țară”. Se fac prin Facultăți tot soiul de „ședințe” pentru omagierea unor

inși fără legături cu spiritualitatea românească, dar se ignoră valorile autentice care ne-au exprimat și ne afirmă și azi identitatea națională.

Ignorând un poet ca Octavian Goga, ignori lumea românească reflectată în lacrima, plânsul, oftatul, mânia, revolta și în nădejdea împlinirii unui vis care vibrează în universul atât de original al creației sale.

Spre cinstea ei, Universitatea *Spiru Haret*, postul de televiziune al Fundației *România de Măine*, au omagiat prin emisiuni televizate și sesiuni științifice complexa personalitate a lui Goga.

Goga a fost, în descendența Școlii Ardelene și a publicisticii eminesciene, un făuritor de istorie cu ascuțișul condeiului; a fost deputat, ministru, prim-ministru, șef de partid, contestat de unii, apreciat superlativ de alții, a fost un bărbat de stat și un om politic contradictoriu care nu trebuie să fie ignorat și judecat ca pe vremea lui Chișinevschi. Deși unii „eliștiști” repetă gestul ca tras la șapirograf.

S-ar fi convenit ca măcar una din structurile statale și politice să vorbească despre „poetul pătimirii noastre”, într-o vreme de cumplite pătimi, în care multe din problemele vremii lui Goga au rămas nerezolvate și sunt greșit interpretate și astăzi.

Ar fi fost un bun prilej de a vorbi corect, responsabil, despre erorile în politică ale lui Octavian Goga, cele reale nu cele inventate de mulții săi adversari și să se tragă din ele convenitele concluzii.

Un gest singular, demn de recunoștință, a făcut și face prof.univ.dr. Eugen Simion, președintele Academiei, organizând la UNESCO un Simpozion și asigurând editarea Operei Complete a marelui scriitor la Editura Univers Enciclopedic. Un act asemănător a făcut Dinu Săraru, consacrandu-i un matineu la Teatrul Național, moderator inspirat fiind Ionuț Nicolescu. Nepoata poetului, Ilinca Tomoroveanu și alți actori talentați, evocându-i opera. Ei au înțeles că ignorând problemele, nu le rezolvi, le lași să se acutizeze și e păcat și neproductiv și nepatriotic.

E regretabil că unii din cei investiți cu putere și răspunderi naționale nu mai văd înaintașii, se văd numai pe ei în oglinda casantă a clipei! Ei se măsoară cu clipa intereselor meschine, creatorii autentici cu eternitatea.

Am scris aceste rânduri cu convingerea că încă nu e târziu ca să se facă mai mult pentru a face din O.Goga contemporanul nostru, aici, dar mai ales în Transilvania.

O ȚARĂ ȘTIU 1907

Dărinte bun al neamurilor toate,
Fă geana ta de milă să tresară...
Ascultă-mă!... O țară știu, - acolo
Vor fi mai grele spicele la vară,
mai cu belșug va fi rodirea glicii
În țara unde-s lacrimi și osânde...
Și sânge, Doamne, - sângele îngrășă
Și spor aduce miriștii flămânde.

Curând veni-vor pluguri în ogoare
Și-or rupe brazde negre de rușine,
Șfios cădea-va bobul de sămânță
Și sub pământ s-a furișă mai bine!
Mai rodnică va fi îmbrățișarea
Grăuntelui cu firul de țărăină,
Mai des vor curge lacrimile tale
De nou sfințita țarină bătrână.
Va crește, Doamne, grâu bogat la vară,
Încovoiat de roadele durerii
Și va veni cernită oaste mută
De câmpul larg să strângă sporul verii
Aprins luci-va soarele-n văzduhuri
Și n-a fi cânt să-i mângâie arsura.
În pas domol oștirile de seceri
Îți vor curge cuminicătrura...

Ascultă, Doamne, glasul rugii mele:
- Când trupul tău altar s-a frânge
Adu aminte celor ce-ngenunche
Că trupul tău e plămădit în sânge...
De gândul ăst' cutremură-le firea
Și-n sufletele grele de păcate
Coboară. Doamne, pentru totdeauna
Fiorul sfânt al dragostei de frate...

Octavian Goga

Programul

Postului de televiziune *România de Mâine*

Post propriu de televiziune, național, universitar și cultural

Dotat cu tehnică de ultimă generație în domeniu, Centrul de televiziune *România de Mâine* transmite emisiuni specializate pentru învățământul la distanță al Universității *Spiru Haret*, precum și emisiuni cu caracter cultural, universitar, informativ, de larg interes public.

Luni 30 aprilie 2001	Marti 1 mai 2001	Miercuri 2 mai 2001	Joi 3 mai 2001
7:30 Știri (r) 8:00 O oră cu Nicolae Cristache. Revista presei 9:00 Secvențe universitare 9:10 Facultatea de Drept Drept constituțional (13) 14:50 (r) 9:35 Prezentare. Facultatea de Medicină veterinară a Universității Spiru Haret 15:20 (r) 10:15 Departamentul pentru pregătirea personalului didactic Psihologia educației (7) 16:00 (r) 10:50 Dreptul la libertate religioasă. Documentar 16:30 (r) 11:15 Facultățile de Marketing și de Management Matematici pentru economiști (4) 17:00 (r) 11:50 Manifestări expoziționale 17:35 (r) 11:55 Facultatea de Drept Drept civil (14) 17:40 (r) 12:35 Femeia în societatea americană. Documentar 19:00 (r) 13:00 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Istorie și civilizație franceză (5) 19:25 (r) 13:40 Muzică populară românească 20:05 (r) 14:05 Facultatea de Management Financiar – Contabil Bazele contabilității (15) 20:30 (r) 14:40 Armonii corale 21:05 (r) 18:15 Fotograme universitare 18:30 și 21:15 Știri	7:30 Știri (r) 8:00 O oră cu Nicolae Cristache. Revista presei 9:00 Secvențe universitare 18:25 (r) 9:10 Facultatea de Management Financiar–Contabil Statistică economică (12) 15:20 (r) 9:30 Prezentare. Facultatea de Management Financiar–Contabil a Universității Spiru Haret 15:40 (r) 9:40 Facultăți cu profil economic Economie politică (17) 15:55 (r) 10:30 Fișier economic (1). „Întreprinderi mari sau mici?”. Documentar 16:40 (r) 11:00 Facultatea de Drept Drept roman (15) 17:10 (r) 11:20 Porți ale istoriei. Histria 17:35 (r) 11:30 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Lingvistică generală (3) 17:40 (r) 12:15 De vorbă cu jurnaliștii de mâine. „Imaginea tânărului în mass-media” 19:00 (r) 13:10 Facultatea de Sociologie-Psihologie Psihologie experimentală (1) 19:55 (r) 13:40 Telemeridian. „Starea națiunii 2000. România încotro?”. Dezbateri 20:25 (r) 14:50 Nemuritorul Jazz (1) 18:30 și 21:35 Știri	7:30 Știri (r) 8:00 O oră cu Nicolae Cristache. Revista presei 9:00 Secvențe universitare 18:15 (r) 9:10 Facultățile de Marketing și de Management. Matematici pentru economiști (5) 15:15 (r) 9:40 Prezentare. Facultățile din Râmnicu Vâlcea ale Universității Spiru Haret 9:50 Facultatea de Management Financiar–Contabil Statistică economică (13) 15:55 (r) 10:10 Fișier economic (2). „Este sistemul capitalist cel mai bun sistem?” 16:20 (r) 10:40 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Limba franceză. Curs practic (1) 16:45 (r) 11:15 Spiru Haret, ctitor de școală românească 17:20 (r) 11:20 Facultatea de Drept Drept Constituțional (13) 17:25 (r) 11:50 O universitate pentru mileniul III 17:55 (r) 12:10 Facultatea de Sociologie - Psihologie Metode și tehnici de cercetare în sociologie (3) 19:00 (r) 12:35 Semnal editorial. Sociologie 19:25 (r) 12:45 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Limba engleză. Curs practic (1) 19:30 (r) 13:10 Facultatea de Drept Drept diplomatic și consular (1) 19:55 (r) 13:40 Prezentare. Facultatea de Sociologie-Psihologie a Universității Spiru Haret 20:25 (r) 14:10 Facultatea de Sociologie-Psihologie Informatică pentru sociologie (8) 14:45 Horă românească 21:00 (r) 18:30 și 21:30 Știri	7:30 Știri (r) 8:00 O oră cu Nicolae Cristache. Revista presei 9:00 Fotograme universitare 18:25 (r) 9:10 Facultăți cu profil economic Economie politică (18) 15:15 (r) 10:00 Prezentare. Facultățile din Câmpulung Muscel ale Universității Spiru Haret 16:05 (r) 10:10 Departamentul de Limbi specializate Limba franceză (2) 16:20 (r) 10:35 Sesiune omagială. 150 de ani de la nașterea lui Spiru Haret 16:40 (r) 11:00 Facultatea de Sociologie-Psihologie Fundamentele psihologiei (2) 17:05 (r) 11:45 Profesorii profesorilor noștri. De vorbă cu Valeriu Răpeanu 19:00 (r) 12:40 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Teoria literaturii (1) 19:55 (r) 13:40 Eminescu și muzica 17:50 (r) 14:15 Facultatea de Management Financiar–Contabil Bazele informaticii (12) 14:45 Cântece și jocuri în Valea Lăpușului 20:55 (r) 18:30 și 21:25 Știri
Vineri 4 mai 2001	Sâmbătă 5 mai 2001	Duminică 6 mai 2001	
7:30 Știri (r) 8:00 O oră cu Nicolae Cristache. Revista presei 9:00 Fotograme universitare 9:10 Facultatea de Management Financiar–Contabil. Geografie economică mondială (5) 15:25 (r) 10:05 Prezentare. Facultățile din Blaj ale Universității Spiru Haret 16:20 (r) 10:15 Facultatea de Sociologie-Psihologie Informatică pentru sociologie (9) 16:30 (r) 10:45 Dreptul la libertate religioasă. Documentar 17:00 (r) 11:15 Facultatea de Management Financiar–Contabil Bazele contabilității (16) 17:30 (r) 11:45 Asigurările în economia de piață. Documentar 18:00 (r) 12:10 Facultatea de Educație Fizică și Sport. Biochimia efortului (3) 19:00 (r) 12:40 Prezentare. Facultatea de Filosofie și Jurnalistică 19:25 (r) 12:55 Facultățile de Drept și de Limbi și Literaturi Străine Introducere în informatică (2) 19:45 (r) 13:30 Satul românesc 20:15 (r) 14:00 Facultatea de Drept Istoria statului și dreptului românesc (5) 20:45 (r) 14:25 Tudor Arghezi. Documentar 21:10 (r) 14:45 Muzică și dansuri irlandeze 18:25 Alma Mater 2001 18:30 și 21:30 Știri	7:30 Știri (r) 8:00 Facultatea de Filosofie și Jurnalistică Teoria comunicării (6) 15:40 (r) 9:00 De vorbă cu jurnaliștii de mâine „Percepția publicului asupra presei scrise” 16:40 (r) 9:40 Prezentare. Facultățile din Constanța ale Universității Spiru Haret 17:20 (r) 9:50 Facultăți cu profil economic Economie politică (19) 17:30 (r) 10:40 Comerțul cu amănuntul. Documentar 11:05 Facultatea de Drept Drept constituțional (14) 19:00 (r) 11:35 Femeia în societatea americană. Documentar 12:05 Departamentul pentru pregătirea personalului didactic Psihologia educației (8) 19:40 (r) 12:35 Anul Brâncuși. <i>Popas la Hobița</i> 19:25 (r) 12:50 Facultatea de Management Financiar–Contabil Statistică economică (14) 13:30 Reciclarea prosperității. Documentar 14:00 Facultatea de Drept Drept civil (15) 20:10 (r) 14:45 Nemuritorul Jazz (1) 20:55 (r) 18:20 Fotograme universitare 18:30 și 21:50 Știri	7:30 Știri (r) 8:00 Facultatea de Drept Drept roman (16) 15:15 (r) 8:25 Vârstele memoriei. <i>Adamclisi</i> 15:40 (r) 8:35 Facultatea de Management Financiar–Contabil Bazele informaticii (13) 15:55 (r) 9:05 Prezentare. Facultățile din Brașov ale Universității Spiru Haret 16:25 (r) 9:20 Facultatea de Drept Drept constituțional (15) 16:35 (r) 9:50 „Doar o zi”. Reporaj turistic 17:05 (r) 10:00 Facultatea de Sociologie-Psihologie Psihologie experimentală (2) 17:15 (r) 10:35 Virtuozii ai instrumentelor populare 10:50 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Istorie și civilizație franceză (6) 19:00 (r) 11:40 Vitrariile Peșelui 19:50 (r) 11:50 Facultatea de Drept Istoria statului și dreptului românesc (6) 17:50 (r) 12:20 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Lingvistică generală (4) 20:00 (r) 13:25 Studenți în concert 14:05 Facultatea de Limbi și Literaturi Străine Limba engleză. Curs practic 14:25 Nemuritorul Jazz (2) 21:05 (r) 18:20 Alma Mater 2001 18:30 și 21:55 Știri	

Posibilități de recepționare a emisiunilor

Cursurile Universității *Spiru Haret*, precum și celelalte emisiuni pot fi recepționate prin rețelele de televiziune prin cablu sau cu antenă individuală de satelit.

Se recomandă celor ce doresc să recepționeze programele TVRM să se adreseze societății de cablu din zona de domiciliu.

Pentru recepționarea programului cu antenă individuală:

- Satelit intelsat F705, 342. Est;
- Frecvența de recepție: 11478 MHz, polarizare verticală;
- Transmisie MPEG 2-4:2:0;
- Symbol rate: 2 604 110 bps;
- Data rate: 3 559 000 bps;
- FEC 3/4

E-mail info@SpiruHaret.ro

Pagina Internet: www.SpiruHaret.ro

Sinteza cursurilor poate fi consultată pe Internet în Biblioteca virtuală a Universității *Spiru Haret*, la adresa www.SpiruHaret.ro

Opinii în Opinia națională

Europa, încotro?

(Urmare din pag.1)

Drept rezultat, UE funcționează în prezent ca o uniune de state, anume o uniune economică, monetară și politico-administrativă, care, între formele de stat definite în mod clasic, poate fi categorisită drept o *confederație*.

Uniunea Europeană nu este însă o entitate statică, turnată în forme definitive și imuabile, ci un organism viu, care cunoaște importante evoluții, cu sens de înnoire și dezvoltare. În mod concret, ea străbate în prezent două procese paralele, strâns legate între ele, mai bine zis interdependente, și anume procesul lărgirii, prin primirea de noi membri, și procesul reformelor instituționale.

Lărgirea UE este considerată de factorii de conducere comunitari drept o necesitate obiectivă, dacă se dorește progresul pe termen lung al Uniunii, precum și unificarea Continentului. În acest proces al lărgirii se află în prezent 11 state europene. Un prim „pluton” format din Cehia, Cipru, Estonia, Polonia, Slovenia și Ungaria, care a început negocierile de aderare acum câțiva ani, este urmat de alte 5 state: Bulgaria, Letonia, Lituania, România și Slovacia, intrate în negocieri cu UE în anul 2000. Și, este de așteptat, ca și alte state europene, care vor întruni condițiile de aderare, să demareze astfel de negocieri în viitor.

Perspectiva admiterii de noi membri reclamă modificări substanțiale în organizarea și funcționarea Uniunii Europene. Într-adevăr, organele de conducere ale UE au rămas, în esență, aceleași din timpul când Uniunea cuprindea 6 state. Ele funcționează acum ca structuri ale unei Uniuni alcătuite din 15 state. Comisia Europeană, organul executiv al Uniunii, e formată din 20 de comisari – câte doi pentru 5 țări mai mari: Franța, Germania, Italia, Marea Britanie și Spania și câte unul pentru celelalte state membre. Se ridică, în mod întemeiat, întrebarea: cum va funcționa o Comisie Europeană atunci când UE va avea un număr dublu sau aproape dublu de state membre? De asemenea, până în prezent hotărârile în Consiliul Miniștrilor se adoptă, în majoritatea problemelor, prin vot unanim. Păstrarea regulei unanimității ar fi, în perspectiva lărgirii, potențial, de natură să blocheze procesul decizional. În plus, mărirea numărului de state membre impune măsuri de revizuire a unor politici comunitare – de pildă cea agricolă, cea privind sprijinul acordat statelor mai puțin dezvoltate, precum și a unor aspecte referitoare la alcătuirea bugetelor Uniunii.

De aceea, o serie de măsuri cu caracter de reforme instituționale au fost examinate de către Conferința interguvernamentală desfășurată în cursul anului 2000 și finalizată la summit-ul UE, ținut la Nisa în decembrie trecut. Hotărârile adoptate la Nisa răspund unor necesități urgente de reformare internă a Uniunii și permit debutul procesului de extindere prin admiterea statelor considerate pregătite pentru aderare, posibil începând din anul 2003.

Dar, mulți observatori consideră soluțiile date până în prezent reformelor instituționale drept parțiale și temporare. În rândul oamenilor politici din diferite state membre se

înmulțesc părerile că sosește timpul pentru o discuție de fond asupra a ceea ce se numește *finalitatea* integrării europene. În acest sens, anul 2000 a marcat o relansare a dezbaterilor pe tema: Încotro Europa? Spre consolidarea UE ca o uniune de state-națiuni, sau spre evoluția ei către o formulă de State Unite ale Europei? Spre dezvoltarea ei ca o *confederație* sau către transformarea ei într-o *federație*?

Spun o relansare a discuției menționate întrucât asemenea puncte de vedere nu sunt noi. Încă în 1946, Winston Churchill preconiza constituirea Statelor Unite ale Europei. El își motiva propunerea prin rațiuni de securitate pe continent – Europa doar ieșise din cel de-al doilea război mondial. Tot cu gândul la menținerea păcii, în 1950, Robert Schuman, considerat părintele integrării europene, își expunea concepția despre o „Federație Europeană”. Dezbaterile de astăzi pornește de la alte premise. Ea are ca idee centrală convingerea că Uniunea Europeană nu poate fi completă fără o deplină integrare politică. Iar o uniune politică dusă până la capăt ar trebui să ia forma unei Federații Europene. În acest sens s-au pronunțat înalte oficialități germane. Ideea unei „federații europene a statelor-națiuni”, ca evoluție posibilă a UE este evocată și la Paris, deși în acest caz accentul este pus mai degrabă pe sintagma „statelor-națiuni” decât pe termenul „federație”. Președintele Republicii Ceha, Vaclav Havel, a propus tot în anul 2000 crearea unui „stat federal pan-european”. Alte state membre, între care se remarcă Marea Britanie, manifestă rezerve față de asemenea idei, considerând că formele confederale sunt adecvate pentru evoluția pe termen lung a UE, ele asigurând ca procesul de integrare să permită națiunilor menținerea și afirmarea identității lor. O abordare cuprinzătoare a perspectivelor de evoluție ale Uniunii Europene a fost dată de ministrul german de externe, Joschka Fisher, într-o cuvântare ținută la Universitatea Humboldt din Berlin, la 12 mai 2000 și intitulată semnificativ „De la Confederație la Federație. Considerații despre finalitatea integrării europene”.

J. Fisher pornește de la premisa că modelul de integrare afirmat în anii '50 ai secolului trecut, bazat pe existența unei uniuni de state, și-a epuizat valențele. El trebuie să evolueze în sensul trecerii de la o Confederație la o Federație Europeană, ceea ce înseamnă o Constituție Europeană, un parlament și un guvern europene, care să exercite cu adevărat puterea legislativă, respectiv cea executivă, precum și un președinte al Federației, ales prin vot direct. Federația trebuie să fie fondată pe un *tratat constitutiv*. Ar fi de preferat ca acest act constitutiv al Federației Europene să se realizeze în cadrul actualelor tratate ale UE, dar, la nevoie, el ar putea fi instituit în afara cadrului oferit de aceste tratate. Demnitarul german pledează pentru punctul de vedere potrivit căruia acest act constitutiv ar putea fi adoptat pentru început doar de către statele pregătite să intre în federație, după modelul adoptării Euro și reglementării spațiului Schengen; este, astfel, reluată ideea unei „Europe cu două sau mai multe viteze”. Aceste state inițitoare ar constitui centrul de gravitate în jurul căruia Federația Europeană ar atinge, treptat, dimensiunile Uniunii Europene.

(Va urma)

Seminar de psihologie socială la anul II al Facultății de Sociologie-Psihologie

În sprijinul pregătirii studenților Cursuri și alte lucrări didactice care urmează să apară în Editura Fundației *România de Măine* Facultatea de *Management Financiar -Contabil*

Anul III

- Aurel Brânzan, Luminița Ionescu, Victoria Firescu, Mircea Stănculescu, Doina Mihai
- Gheorghe Manolescu, Grigore Oprițescu
- Marin Dumitru, N. Sichigea
- Marin Dumitru, Haiduc Lăcrămioara
- I.Tomiță, Gh. Ghigeanu, Ștefan Florea, Dumitru Marin
- Aurelian Băluță, Lucian Popescu, Constanța Iacob
- Doina Mihai

- Marin Țolea, Iosefina Moroșan, Petru Bardaș
- Dan Pivodă, Mariana Glăvan
- Petre Popeangă, Emil Ghiță, Paula Mitran
- Gh. M. Pistol
- Mihai Dragoș Ipat

Anul IV

- Gheorghe Zaman, Ana Popescu
- Mircea Boulescu
- Mircea Boulescu, Cornel Bârnea, Bianca Preda
- Constantin Moisuc, Isabela Grama, Ion Roșu Hamzescu
- Ion Galiceanu, Titel Negru
- V. Stoica, I. Galiceanu, L.M.Galiceanu
- Cornel Vărzaru, Marin Dumitru, Ionel Dumbravă

- Luminița Ionescu
- Luminița Ionescu
- Mircea Stănculescu, Adriana Sârbea, Camelia Dragomir
- Adriana Sârbea, Preda Bianca
- Adrian Trifan

Contabilitate aprofundată (Caiet de aplicații)

Monedă și credit

Gestiunea financiară a întreprinderii

Gestiunea financiară a întreprinderii (Caiet de aplicații)

Prețuri și concurență

Contabilitatea de gestiune și calculația costurilor

Contabilitatea de gestiune și calculația costurilor (Caiet de aplicații practice)

Analiza economico - financiară

Analiza economico-financiară (Caiet de aplicații practice)

Organizarea și exercitarea controlului financiar-contabil Marketing (reeditare)

Evaluarea patrimoniului

Eficiență economică

Expertiză contabilă și audit financiar

Expertiză contabilă și audit financiar (Caiet de aplicații)

Relații valutar-financiare internaționale

Asigurări și reasigurări

Bursa în economia de piață

Proiecte de management financiar- contabil (Studii de caz și aplicații practice)

Contabilitatea și gestiunea financiară în instituțiile publice

Contabilitatea în instituțiile publice (Caiet de lucrări practice)

Management bancar

Management bancar (Caiet de aplicații)

Doctrina financiar-contabile

– Prețul fiecărei cărți urmează să fie stabilit în funcție de tirajul comandat.

– La înscrierile anticipate se acordă o reducere de 30%.

– Înscrierile se fac prin intermediul unui asistent (preparator) de la disciplina respectivă, iar cărțile se difuzează prin Secretariatul facultății.

Telefoane:

410.39.11 și

410.39.13,

interioare:

117, 122

Fax: 411.33.84

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ* ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MĂINE*.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol-B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

**Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI *ROMÂNIA DE MĂINE***

Publicația *OPINIA NAȚIONALĂ* este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.